VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Talousarvioesitys 2018

Budjettitalouden tulot 52,7 mrd. euroa
Budjettitalouden menot 55,7 mrd. euroa
Budjettitalouden tasapaino -3,0 mrd. euroa

Talouden näkymistä

- Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa
- Vuonna 2018 talouskasvu jatkuu edelleen vahvana, vaikkakin kasvu hidastuu hieman vuodesta 2017
- Työllisyystilanne paranee
- Inflaatio nopeutuu
- Vuoden 2018 lopussa valtionvelan (ml. rahastotalouden velan) arvioidaan olevan n. 110 mrd. euroa, mikä on n. 47 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.
- Julkisen talouden syvä alijäämä on pienentynyt asteittain viime vuosina mutta myönteisestä suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous edelleen alijäämäinen. Julkisen talouden ongelmat ovat rakenteellisia.
- Suhdannenousun siivittämänä hallituksen asettama tavoite velkasuhteen taittumisesta v. 2019 arvioidaan saavutettavan.
- Valtionhallinto ja paikallishallinto ovat kuitenkin edelleen alijäämäisiä v. 2021 eli velaksi eläminen jatkuu.

Valtion budjettitalouden tasapaino

2014 (TP): -6,6 mrd. euroa

2015 (TP): -4,7 mrd. euroa

2016 (TP): -4,9 mrd. euroa

2017 (LTA1): -5,4 mrd. euroa,
uuden tuloarvion perusteella vuoden 2017 tasapaino olisi reilu 1 mrd. euro parempi

2018 (TAE): -3,0 mrd. euroa

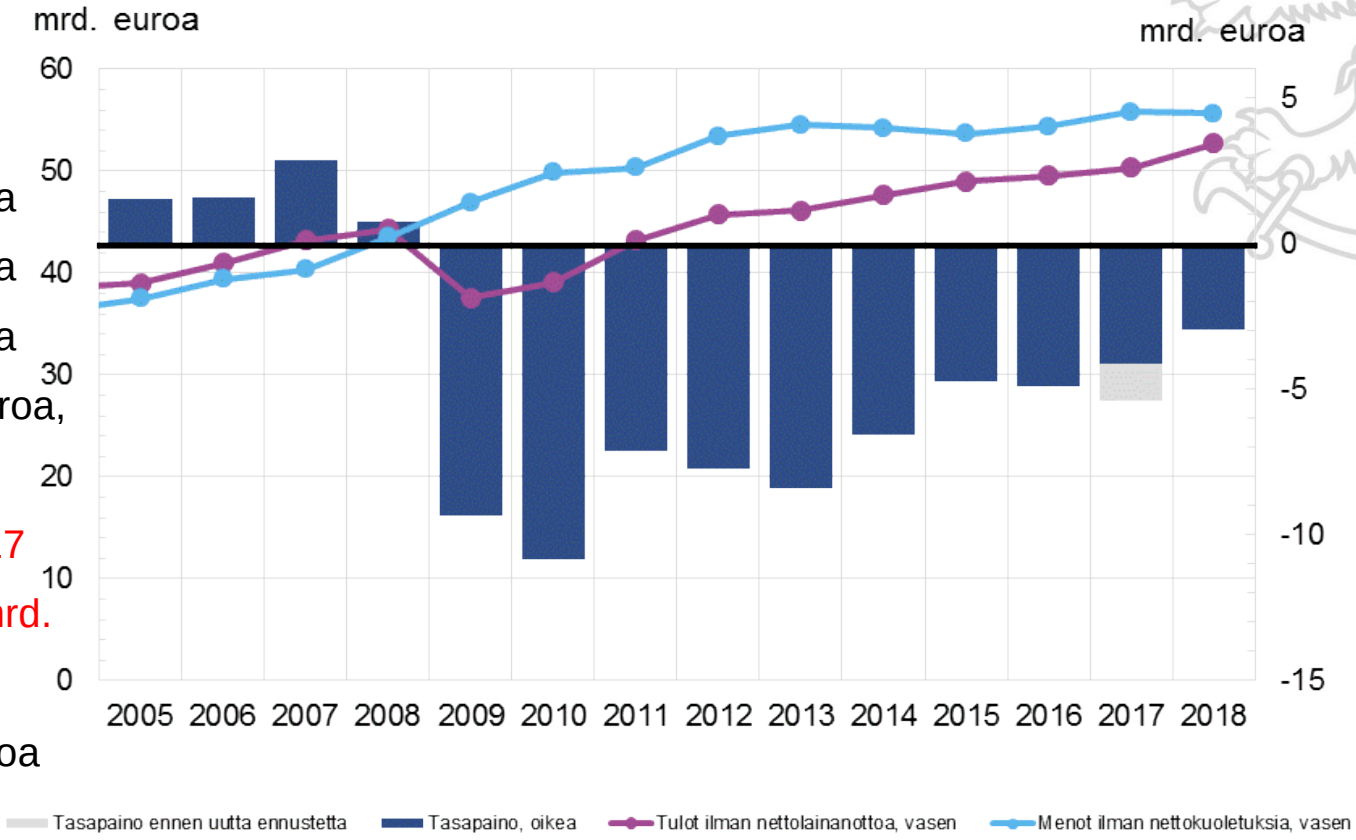

Valtion tulojen muutos

- Budjettitalouden tulot ilman nettolainanottoa ovat 52,7 mrd. euroa v. 2018
- Verotulot kasvavat 44,0 mrd. euroon, kasvua vuodelle 2017 budjetoituun 4,4 % (LTA I huomioitu)
- Arvio budjettitalouden tuloista on kasvanut verrattuna kevään JTS:aan kun käsitys taloudellisen aktiviteetin kehityksestä on muuttunut aiempaa myönteisemmäksi.
- Vuonna 2018 hallitus jatkaa työn verotuksen keventämistä palkansaajamaksujen korotusten kompensoimiseksi.
  - Työn verotusta kevennetään 300 milj. eurolla.
- Verokevennyksen rahoittamiseksi alkoholin sekä lämmitys-, työkone- ja voimalaitospolttoaineiden verotusta kiristetään.
  - Alkoholiveroa kiristetään 100 milj. eurolla ja lämmitys-, työkone ja voimalaitospolttoaineiden energiaveroja nettomääräisesti 45 milj. eurolla v. 2018.
- Solidaarisuusveron alarajan määräaikaisen alentamisen voimassaoloa jatketaan.

Valtion tulojen muutos

- Vuonna 2018 jatketaan lisäksi eräiden hallitusohjelman mukaisten veroperustemuutosten toteuttamista.
  - Autoveroa alennetaan 50 milj. eurolla
  - Tupakkaveroa kiristetään 68 milj. eurolla
  - Asuntolainan korkovähennyksen supistaminen 8 milj. euroa
  - Jotta työn verotus ei kiristyisi ansiotason nousun myötä, tuloveroperusteisiin tehdään indeksitarkistukset, joiden vaikutus kertymään on -123 milj. euroa
  - Väylämaksujen ja rataveron puolituksen jatkaminen vaikutus vuodelle 2018 yhteensä -55 milj. euroa
  - Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuvat maksutulomenetykset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti, josta osa toteutetaan yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla (-60 milj. euroa)
- Kuntien veroperustemuutoksista aiheutuvat menetykset kompensoidaan hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuksien kautta

Valtion menojen muutos 2017–2018

- Valtion budjettitalouden menot ovat 55,7 mrd. euroa vuonna 2018 (TA 2017: 55,5, LTA I 2017: 55,8 mrd. euroa).
- Määrärahataso alenee n. 120 milj. euroa vuodelle 2017 budjetoituun nähden.
- Hallinnonalojen määrärahat alenevat pysyvät lähes ennallaan ja korkomenot alenevat noin 130 milj. eurolla.

- Hallinnonalojen määrärahatasoa korottavat mm.:
  - Kärkihankkeisiin käytetyt määrärahat 250 milj. euroa
  - Laki- ja sopimusperusteiset hintatarkistukset 64 milj. euroa
  - Uusiutuvan energian tuotantotuki 41 milj. euroa
  - Eläkkeet (VM pääluokka, ei hintamuutos) 66 milj. euroa (myös muissa eläkemenoissa nousua)

Valtion menojen muutos 2017-2018

- Hallinnonalojen määrärahatasoa alentavat mm.:
  - Kikystä aiheutuva nettomuutos määrärahoissa noin -100 milj. euroa johtuen etenkin kikyn vaikutuksista kuntien valtionosuuksiin
  - Hallitusohjelman liitteen 6 mukaiset valtion menoihin kohdistuvat sopeutustoimet -300 milj. euroa
  - Maahanmuuttoon käytettävät määrärahat -132 milj. euroa
  - Yliopistojen pääomasijoitus -104 milj. euroa
  - Peruspalvelujen valtionosuus, kustannustenjaon tarkistuksen korjaus työmarkkinatuen kuntien rahoitusosuuden osalta (teknisen virheen korjaus) -104 milj. euroa
  - Työttömyysturvamenot -168 milj. euroa

Talousarvioesitykseen sisältyviä lisäyksiä

- Työllisyys
  - Otetaan käyttöön aktiivimalli omavastuupäivin, mallin toimeenpanoa varten lisätään määrärahoja 25 me.
  - Työttömyysturvan käyttö yritystoiminnan aloittamiseen sekä lyhytkestoiseen opiskeluun mahdollistetaan, minkä johdosta määrärahoihin kohdennetaan yhteensä 13,5 me lisäystä.
  - Nuorisotyöttömyyden helpottamiseksi ja osaamistarpeisiin vastaamiseksi ammatillisen koulutuksen tarjontaa lisätään 1 000 opiskelijavuodella, mihin ehdotetaan 9,4 me.
  - Ohjaamotoiminnan vakinaistamiseen ja psykososiaalisen tuen palvelupakettiin ehdotetaan 8 me

Talousarvioesitykseen sisältyviä lisäyksiä

- Eriarvoisuus
  - Vähimmäismääräisen sairauspäivärahan, vanhempainpäivärahan ja kuntoutusrahan määrää nostetaan, lisää valtion menoja 8 me
  - Takuueläkettä korotetaan n. 15 eurolla kuukaudessa , johon osoitetaan 18 me
  - Lapsilisän yksinhuoltajakorotusta korotetaan n. 5 eurolla kuukaudessa, jonka määrärahavaikutus on 9,5 me

Talousarvioesitykseen sisältyviä lisäyksiä

- Osaaminen
  - Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ehdotetaan 25 milj. euroa lisämäärärahaa.
  - Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa tuetaan 15 milj. euron lisärahoituksella.
  - Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta ja perheiltä, joilla on useampi lapsi varhaiskasvatuksessa. Lisäksi käynnistetään kokeilu viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta, johon kohdennetaan 5 milj. euroa
- Turvallisuus
  - Puolustusvoimille kohdennetaan 50 milj. euron lisäys
  - Poliisin määrärahoihin ehdotetaan n. 44 milj. euron lisäystä mm. toiminnan turvaamiseen, operatiiviseen suorituskyvyn parantamiseen sekä ennalta ehkäisevän työhön terrorismin torjunnassa.

Talousarvioesitykseen sisältyviä lisäyksiä

- Energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon ehdotetaan yhteensä 25 milj. euron lisämäärärahaa mm.:
  - Täyssähköautojen hankintatuki sekä kaasu- ja flexfuel-autojen konvertointituki 6 me
  - Raideliikenteen osto- ja velvoiteliikenne 2 me
  - Uusiutuvan energian energiatukeen 5 me valtuuslisäys

- Uusia ensi vuonna käynnistettäviä väylähankkeita
  - Kehä I Laajalahden kohta, Vuosaaren ja Kokkolan meriväylien syventäminen sekä Länsimetron liityntäliikennejärjestelyt

Maahanmuuttomenot

- Turvapaikanhakijamääräksi oletetaan 7000 hakijaa vuosina 2017 ja 2018.
- Myönteisen turvapaikkapäätöksen saavien osuus arvioidaan 41 prosentiksi.
- Vastaanoton piirissä olevien määrän ennakoidaan olevan keskimäärin 9500 henkilöä.
- Turvapaikanhakijatilanteesta johtuvat menoarviot vähenevät 132 milj. euroa vuodelle 2017 budjetoidusta.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu

- Hallitus päätti 5.7.2017 jatkaa sote- ja maakuntauudistusta siten, että uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen.
  - Esivalmisteluvaihe jatkuu 31.5.2018 asti
  - Maakuntien väliaikaishallinto aloittaa 1.6.2018
  - Maakuntavaalit 10/2018, maakuntavaltuustot aloittavat viimeistään 01/2019
  - Sote- ja muut tehtävät siirtyvät maakunnille 1.1.2020 alkaen

- Uudistuksen valmistelulle ja toimeenpanolle esitetään 180,5 milj. euroa (mom. 28.70.05), josta n. 40 % kohdentuu kunnille ja kuntayhtymille.
- Soten valinnanvapauspiloteille ehdotetaan 100 milj. euroa
- Maakuntavaaleihin varautumiseen varataan 15,9 milj. euroa
- Kansalliset sote-ICT kehitysinvestoinnit toteutetaan perustettavan sotedigi-yhtiön kautta. Yhtiötä varaudutaan pääomittamaan tarvittavalla rahoituksella Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:stä.

Kuntatalous

- Kuntien valtionapuihin osoitetaan yhteensä 10,6 mrd. euroa, taso lähes ennallaan vuodelle 2017 budjetoidusta.
- Valtionapuja alentavat kilpailukykysopimukseen liittyvä valtionosuuden vähennys sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus.
- Hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet vähentävät sekä kuntien menoja että valtionosuutta.
- Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen on n. 129 milj. euroa heikentävä v. 2018.

Valtionvelan kehitys

- Valtionvelan määrän oletetaan kasvavan v. 2018 noin 110 mrd. euroon, 47% BKT:stä

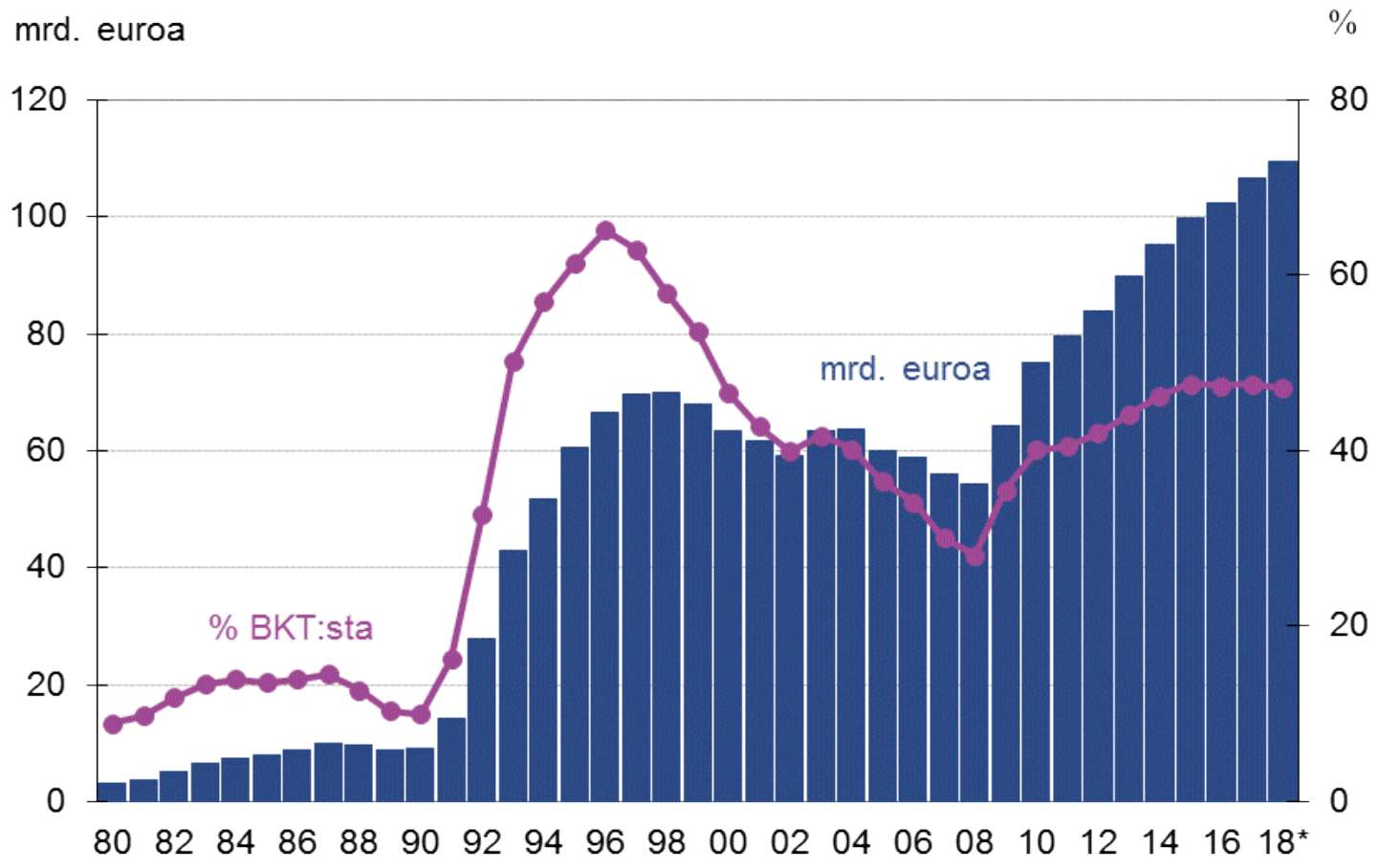

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

www.tutkibudjettia.fi

www.budjetti.vm.fi

